BANCA CENTRALĂ ȘI ROLUL ACESTEIA ÎN ASIGURAREA SUPRAVEGHERII BANCARE

Sergiu TABURCEANU
CZU: 336.711 + 336.717.18 stabuceanu@gmail.com

The experience of the economic and financial crisis has taught a new lesson to the international banking system. The combined effort of the various institutions with responsibilities in banking regulation and supervision at the international level has designed the new context of banking supervision, which, in addition, assigns a fundamental role to central banks in ensuring the stability of banking systems. Thus, the article addresses the following: the definition of banking supervision, its role and importance, banking supervision in EU practice and the related conclusions.

Experiența crizei economico-financiare a oferit o nouă lecție sistemului bancar internațional, și anume, a fost conștientizat faptul că stabilitatea bancară nu poate fi asigurată, fără o abordare sistemică a factorilor de risc care atentează la stabilitatea băncilor comerciale. Efortul cumulat al diverselor instituții cu atribuții în reglementarea și supravegherea bancară la nivel internațional au proiectat cadrul noului context de supraveghere bancară, care de altfel atribuie un rol fundamental băncilor centrale în asigurarea stabilității sistemelor bancare.

Supravegherea bancară se definește ca fiind *„acțiunea de a observa, a păzi cu grijă, cu atenție, cu autoritate respectarea ansamblului de norme din domeniul bancar, precum și rezultatele acestei acțiuni de supraveghere”*.

Trebuie evidențiat faptul că atribuirea rolului de supraveghere bancară este diferit de la o țară la alta, în funcție de specificul economiei și de tradițiile fiecărei țări. În majoritatea statelor, autoritatea de supraveghere bancară este banca centrală (cazul RM), cu toate acestea sunt și exemple când rolul de supraveghere bancară este atribuit și altor instituții, diferite de banca centrală, și anume, Ministerul Finanțelor (exemplul Japoniei) sau alte instituții autonome (exemplul Belgiei). Cea mai indicată variantă pentru rolul de supraveghere bancară recomandată de către Fondul Monetar Internațional este banca centrală totuși.

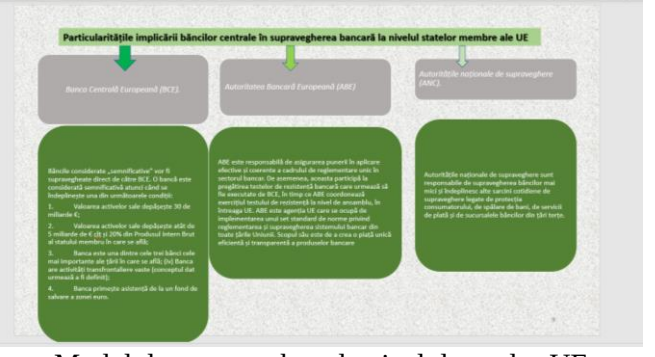
Rolul și importanța supravegherii bancare

Pentru a asigura stabilitatea sistemului bancar, sistemul de reglementare nu acționează numai sub aspect legislativ, în sensul de a

stabili normele necesare îndeplinirii obiectivelor enumerate. O latură principală a reglementării în acțiune este activitatea organelor de supraveghere bancară menite să asigure aplicarea reglementărilor în cele mai bune condiții și deci să controleze și să monitorizeze activitatea care poate fi decisivă în înfăptuirea obiectivelor propuse. În contextul interdependențelor piețelor financiare, s-a conturat fenomenul cooperării autorităților de supraveghere a băncilor pe plan național.

Actualmente, în plan internațional a fost proiectat un nou context de supraveghere bancară, în legătură cu noul cadru de reglementare bancară – Cadrul regulatoriu global pentru sisteme bancare și bănci mai rezistente – Basel III.

Astfel, dacă conform acordului Basel I, băncile erau obligate să-și acopere doar **riscul de credit,** atunci, odată cu introducerea noilor reglementări, băncile au fost nevoite să-și acopere încă câteva riscuri suplimentare, și anume**: riscul de piață, riscul operațional și riscul de lichiditățI.** În plus, pentru a menține o rată adecvată a fondurilor proprii la riscurile asumate, acestea vor fi nevoite să-și creeze rezerve de capital suplimentare sub forma **amortizoarelor de capital, de nivelului I egal cu 2,5% din valoarea totală a expunerii la risc a instituției, precum și amortizorul anticiclic,** a cărei valoare va depinde de decizia BNM, în scopul reducerii mișcărilor prociclice.

Modul de supraveghere la nivelul statelor UE

Sursa: Elaborat de autor în baza Ghidului BCE de supraveghere bancară. *Disponibil: http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/, accesat 05/04/2017*

În ceea ce privește măsurile privind **transparența acționariatului**, au fost introduse **modificări ce țin de atribuțiile adunării generale a acționarilor, consiliului și organului executiv, precum și excluderea comisiilor de cenzori** în cazul băncilor din Republica Moldova din lista organelor de control al băncilor. Totodată, legea a venit cu o gamă largă de drepturi și atribuții pentru BNM în ceea ce ține de procesul de evaluare și supraveghere a societăților de credit (SREP) și continuarea promovării ideii de mărire și diversificare semnificativă a sancțiunilor și măsurilor sancționatoare posibile de aplicat.

În concluzie putem relata că:

✓ Supravegherea bancară a devenit un subiect a cărui importanță a fost consacrată la nivel global. În condițiile globalizării piețelor financiare în domeniul supravegherii bancare, a apărut necesitatea unor **direcții clare de reglementare la nivel supranațional** pentru asigurarea stabilității financiare globale. Printre aceste instituții se numără **Comitetul Basel pentru Supraveghere Bancară**, care a adoptat trei acorduri privind supravegherea în sistemul bancar, în 1988, în 2004 şi în 2010, denumite informal **Basel I, Basel II şi Basel III.**

✓ **Băncilor centrale** în diverse state le revine un rol important în realizarea unei supravegheri bancare eficiente, în condițiile unui cadru regulator de calitate.

✓ **Existența unui cadru bine definit de supraveghere bancară la nivel european** va avea impact pozitiv asupra stabilității bancare.

✓ În ceea ce privește **modelul național de supraveghere bancară**, putem menționa că în cadrul acestuia rolul central este atribuit Băncii Naționale a Moldovei. Cercetarea situației sistemului bancar prin prisma experienței fraudelor bancare, falimentelor bancare și a principalilor indicatori de prudență bancară, permite a evidenția faptul că modelul național de supraveghere bancară **nu a asigurat maximumul de eficiență.**

✓ **BNM trebuie să continue efortul privind perfecționarea supravegherii** bancare pentru identificarea, evaluarea şi gestionarea riscurilor care atentează la adresa stabilității sistemului bancar autohton.

Bibliografie:

1. Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.78-81/199 din 13.05.2011.

2. Legea privind redresarea și rezoluția băncilor nr. 232 din 03.10.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 343-346 art. 707 din 04.10.2016.
3. Hotărârea nr. 808 din 07.10.2014 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016. În: *Monitorul Oficial*, nr. 297-309 din 10.10.2014.
4. Regulament cu privire la licențierea băncilor, aprobat prin HCA al BNM, nr.37 din 15.08.1996.
5. BASNO, Cezar August. *Management bancar*. București: Editura Economică, 2002. 271 p.
6. BEJAN, A. Unele aspecte ale procesului de supraveghere bancară bazată pe risc. În: *Conferința științifică internațională consacrată celei de-a XXV-a aniversări ASEM „25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare şi competitivitate spre progres economic”,* ASEM, 2016, vol. V, pp.52-57.